

Kwartelkoningen 2009

Crexmail 3 – 9 juni 2009

Grote aantallen in Drenthe maar lage langs de rivieren

Beste crextellers,

In het vorige weekend vond de eerste simultaantelling plaats en de resultaten zijn ronduit opmerkelijk en in deze crexmail wordt daarop ingegaan. Het weer was over het algemeen goed (helder en droog) in de telnachten, hoewel sommige waarnemers aangaven dat ze soms last hadden van de wind. Opmerkelijk was dat ik tijdens mijn telling langs de IJssel driemaal een beregeningsinstallatie tegen kwam; dit verwacht je in juli of augustus maar niet eind mei. Door de droogte had ik geen waterdicht schoeisel nodig want de vegetatie was droog en de bodem keihard. Ook was er in mijn gebied meer gemaaid dan in voorgaande jaren bij de eerste telling, iets wat diverse andere waarnemers ook meldden bij hun resultaten.

Resultaten eerste telling

In de bijgevoegde tabel staan de resultaten zoals dat begin deze week beschikbaar was. Het eerste wat opvalt zijn de lage aantallen langs de rivieren. Tijdens de eerste telling werden gehoord langs de Rijn 1, Waal 2 en IJssel 10 kwartelkoningen (in 2008 resp. 2, 3 en 30). Aanzienlijk lagere aantallen dus dit jaar met nauwelijks clusters van meerdere mannetjes bij elkaar. Langs de IJssel zaten de meeste in het benedenstroomse traject ten noorden van Deventer, het deel waar ook in de afgelopen jaren de grootste aantallen zaten. Totaal anders was de situatie in Drenthe; 13 Crexen zijn doorgegeven in het telweekend en als we de vermoedelijke aantallen uit het Hunzedal en Klazienaveen (niet geteld/geen aantal ontvangen) erbij doen dan komen we uit op 20 of hoger! Vorig jaar tijdens de eerste telling werden er 'maar' 8 geteld in Drenthe en dat was toen voor Drentsche begrippen al hoog. In tegenstelling tot de rivieren wel clusters, namelijk in Hunzedal, Drentse Aa, Eelder- en Peizermade en aanliggende Matslootpolder en bij Klazienaveen-Noord. Ook in Groningen (5 in Oldambt) hogere aantallen dan in 2008, maar dat was toen een extreem daljaar (3). In de recente jaren werden er in Groningen 6-15 mannetjes gehoord tijdens de eerste telling, met als uitschieter 2007 met 45. In de overige provincies vergelijkbare aantallen met voorgaande jaren. Tot slot is het opvallend dat net als vorig jaar (toen voor het eerst) 2 of wellicht 3 kwartelkoningen zijn vastgesteld in de Oost-Abtspolder bij Rotterdam en voor het eerst in 25 jaar weer in de Dortsche Biesbosch.

Lage aantallen langs de rivieren en opvallend hoge in met name Drenthe. Wat is daar de oorzaak van? Het crexseizoen is nog jong maar we kunnen er al wel over speculeren. In de afgelopen meimaand viel er gemiddeld in ons land (De Bilt 65 mm) een normale hoeveelheid neerslag, maar de regionale verschillen waren extreem. In Limburg (20 mm) was het ronduit droog en in Groningen (100-140 mm) nat. In Eelde (Noord-Drenthe) werd er ruim 97 mm afgetapt maar in Deelen (bij Arnhem) amper 37 mm, een verschil van ruim 60 mm. Dit verklaart de droge keiharde bodem in de uiterwaarden langs de rivieren. Daarnaast is er de afgelopen maanden in de rivieren ook geen hoog water geweest. Mogelijk zijn er door de

droogte weinig bodeminsecten aanwezig in de uiterwaarden, of is de vegetatie anders van structuur, waardoor het minder aantrekkelijk is voor de Kwartelkoning. De situatie in de Drentse beekdalen lijkt veel beter, getuige de hoge aantallen.

Echter de omstandigheden kunnen de komende tijd veranderen en we zien vaak dat de soort daarop inspeelt. Bijna dagelijks worden er aanvullende waarnemingen van bekende mannetjes en ook nieuwe doorgegeven. Opmerkelijk was ook de terugvangst van één van de in 2008 geringde Kwartelkoningen langs de IJssel, wat opnieuw een indicatie is dat er bij een deel van de vogels wel sprake van plaatstrouw bestaat. Vanaf 15 juni zullen, als het weer dat toelaat, vele hooilanden met een beheersovereenkomst gemaaid gaan worden. Indien je in de mogelijkheid bent zou een ronde voor 15 juni zeer welkom zijn.

Tot op heden is er veel contact geweest met boeren en (natuur)beheerders en in slechts één geval waren de maaimachines ons voor.

Doorgegeven op www.kwartelkoning.nl

De invoer blijkt goed te werken en de meeste waarnemers doen dat ook snel nadat ze een kwartelkoning hebben vastgesteld. Daar zijn we blij mee, want daardoor kunnen we snel contact opnemen met de beheerder of eigenaar. Ook de zogenaamde nulwaarnemingen worden voor de meeste gebieden ingevoerd. Nulzen zijn ook goed om te weten want we worden regelmatig benaderd door natuurbeheerders met de vraag of er geen Kwartelkoningen zitten, omdat de pachtboeren willen maaien.

De handige link voor de invoer is: <http://www.sovon.nl/kwartelkoning.nl/kwartelkoning.asp>
Naast Kwartelkoningen zijn er ook enkele Porseleinhoentjes doorgegeven.

De volgende simultaantelling is in het weekend van 19/20 juni. Aanvullende en nieuwe waarnemingen de komende tijd zijn ook zeer welkom. In de week voor de tweede simultaantelling krijgen jullie nog een nieuwe crexmail.

succes in het veld en vriendelijke groet,

Jan Schoppers

jan.schoppers@sovon.nl, 06-11241530 of 024-6848111

Kees Koffijberg

kees.koffijberg@sovon.nl, 024-6848111 of +49 2855 3049955